

עמ"י 18519/12/14 - מדינת ישראל נגד סלמא אבו גאמוס

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

09 דצמבר 2014

עמ"י 18519-12-14 מדינת ישראל נ' אבו גאמוס(עציר)

בפני כב' השופט אריאל ואגו
העוררת:
נגד
המשיבה:
מדינת ישראל
סלמא אבו גאמוס

נוכחים:

ב"כ העוררת עו"ד שלום יפרח

עו"ד יחיא סעדה

[פרוטוקול הושמט]

החלטה

לפני ערר על החלטתו של כב' בית משפט השלום (כב' השופט י. עטר) מיום 8.12.14, שלפיה הורה על שחרור המשיבה בתנאים מגבילים, כאשר מדובר בשלב של מעצר חקירתי לפי הצהרת תובע שניתנה על פי סעיף 17 (ד) לחוק **סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים) תשנ"ו - 1996**.

החשדות שבגינן נעצרה המשיבה, תושבת דורא שבשטחים, היו כניסה לישראל שלא כחוק, ותגרה במקום ציבורי.

החלטת כב' השופט עטר, שהיא בלב הערר, ניתנה במסגרת בקשה לעיון חוזר שהגישה ההגנה על החלטה קודמת שניתנה באותו יום על ידי כב' השופט אמיר דורון. למעשה - הערר שהגישה כעת המדינה, מכון גם כנגד ההחלטות הקודמות אשר ניתנו על ידי כב' השופט א. דורון.

תמצית ההשתלשלות היתה כדלקמן:

ביום 4.12.14, התבקשה הארכת מעצר לצורכי חקירה, למשך 5 ימים. המשיבה נעצרה יום קודם לכן. בית המשפט, כב' השופט א. דורון, לאחר בחינת חומר החקירה, השתכנע בקיום חשד סביר אולם, גרס שניתן לבצע את פעולות

עמוד 1

החקירה בסד זמנים קצר מהמבוקש. בהחלטה מאותו יום, נאמר בסיפא, כי המעצר מוארך עד 7.12.14, בשעה 12.00, וכי **"עד למועד זה, יוגש כתב אישום בתיק"**.

ביום 7.12.14, התבקשה הארכת מעצר נוספת למשך 4 ימים, בנימוקים של התקדמות החקירה וצרכיה, וכמובן לא הוגש כתב אישום. בית המשפט (כב' השופט א. דורון), מצא שאין מקום לקבלת הבקשה במלואה, והעיר שאין דעת בית המשפט נוחה מהעובדה שלא הוגש כתב אישום **"כפי שבית המשפט הנחה"**, וציין, שלטעמו ניתן היה להגיש כתב האישום אף שראייה מרכזית, תעודת עובד ציבור בדבר שהייתה הבלתי חוקית בארץ של המשיבה, עדיין לא היתה בנמצא. בסיפא להחלטה אשר במסגרתה אושרה הארכת מעצר נוספת עד למחרת היום, 8.12.14, בשעה 13.00, נאמר כי **"בשעה זו יוגש כתב אישום. ככל שלא יוגש כתב אישום, תחשב המבקשת כמי שוותרה על רצונה שכתב האישום יוגש במסגרת מעצר המשיבה"**.

ביום 8.12.14, הוגשה בפני שופט השלום הנכבד, הצהרת תובע מטעם העוררת, לפי סעיף 17 (ד) לחוק, והתבקשה הארכת המעצר למשך 4 ימים לצורך הגשת כתב אישום. בית המשפט איזכר את החלטתו הקודמת ולפיה, ככל שלא יוגש כתב אישום תחשב המדינה כמוותרת על זכותה להגשתו בעוד המשיבה עצורה, וככל הנראה, הכוונה היתה, וכך משתמע מהמשך ההחלטה, שבכך ראה בית המשפט סיבה נאותה לסרב לבקשת העוררת, ונאמר כי **"ברם, היום, לא התייצבה חלופת מעצר אשר אליה אוכל לשקול לשחרר המשיבה, ומשכך, הפך להיות הדיון בנושא זה במידה רבה תיאורטי"**. מטעם זה של אי התייצבות החלופה, הוארך המעצר למשך יממה, עד היום בשעה 13.00, ונאמר כי **"עד למועד זה יוגש כתב אישום"**.

הסנגור, עו"ד סעדה, הגיש, בו ביום, בקשה לעיון חוזר בהחלטה דנן, משום שבשעות אחה"צ הצליחה המשיבה לגייס שתי ערבות שיכולות לשמש כחלופה, ובית המשפט התבקש לבדוק את הדבר, ולהורות על שחרור לחלופה על אתר. בקשה זו נדונה בפני כב' השופט י. עטר.

כב' השופט פירט בהחלטתו, את השתלשלות העניינים, שתוארה בתמצית בפסקאות הקודמות, תוך אזכור החלטותיו של כב' השופט א. דורון בדבר ההנחיות והמועדים שנקצבו לעוררת לשם הגשת כתב האישום, ועל ראייתה כמוותרת על ההגשה במשך תקופת המעצר, ככל שלא תעמוד העוררת במועדים הללו. הגם שכב' השופט עטר לא ראה בחלופה שהוצגה בפניו משום חלופה העונה לצורכי הפיקוח ההדוק הנדרש כשמדובר בנאשמת שהיא תושבת שטחים ויש חשש שתימלט מהדין, ולמרות שנקבע כי מעבר לעילת המסוכנות קיים **"חשש מוגבר"**, כהגדרת ההחלטה, מפני הישנות עבירת השהייה הבלתי חוקית, מצא בית המשפט שיש לשחרר המשיבה לחלופה המבוססת על הצעת ההגנה. הנימוק להחלטה זו, שלכאורה אינה מתיישבת בתוצאתה עם הרציונאליים שהוצגו קודם לכן, היה בכך, שהובעה מורת רוח מהתנהלות המדינה, בכך שלכאורה התעלמה מהוראות בית המשפט ביחס למועד שבו היה עליה להגיש כתב האישום.

תנאי השחרור שנקבעו כללו הפקדה בסך 10,000 ₪ וערבויות צד ג', של שני תושבי ישראל, וכן, חיוב להתייצב למחרת היום בבית המשפט על מנת להיוודע אם הוגש כתב אישום. יוער, שתנאי השחרור לא קויימו והסכום לא הופקד, וממילא ניתנה החלטה בדבר עיכוב ביצוע השחרור, בשל בקשת המדינה לאפשר לה הגשת ערר על ההחלטה.

הערר הנדון כעת, מופנה כלפי ההנמקה המרכזית לשחרור המשיבה, ברמה העקרונית, שהרי, בפועל - העניין הפך תיאורטי משום שהיא עדיין עצורה, ולפי דברי נציג העוררת עו"ד שלום יפרח, כתב האישום כבר מוכן וטייטה הימנו הוצגה בפני, והוא יוגש יחד עם בקשת מעצר עד תום ההליכים, מיד עם תום ובכפוף לדיון בערר כעת.

טרוניית העוררת, ברמה העקרונית הנ"ל, הינה על כך שבית משפט השלום, בשני המותבים שדנו בעניין, ראה באותה הוראה שניתנה למשטרה להגיש כתב אישום במועד מסויים, שאם לא כן, רואים אותה כמוותרת על ההגשה בתנאי מעצר, משום הוראה שבתחום הסמכות, שאי קיומה מהווה התנהלות לא תקינה של גופי המדינה, וטוענת העוררת שמשמחוקק קבע את זכות המשטרה להגיש בקשה הנשענת על הצהרת תובע לפי סעיף 17 (ד) לחוק, לא יתכן לשלול בפועל ולמנוע ממנה זכותה זו, בדרך של הוראה מחייבת ואופרטיבית על הגשת כתב אישום בתוך מועד המעצר המוארך.

עו"ד סעדה, ב"כ המשיבה, טען למעשה לצדקת ההחלטות נשוא הערר ברמה העניינית והאופרטיבית של אותן החלטות. כלומר - ההגנה סבורה שצורכי החקירה אכן לא חייבו מעצר ממושך והארכות מעצר כפי שהתבקש, וכי ניתן וצריך היה להגיש את כתב האישום כפי שהנחה בית משפט השלום אף אם נראה בכך מעין המלצה ולא הוראה מחייבת, וכי גרירת רגליים ומחדלים של היחידה החוקרת או התביעות, הן שהביאו להתמשכות הזמן ללא הצדקה, ובנסיבות אלה נכון הורה בית המשפט כפי שהורה, וכאשר בעצם ניתן לומר שפקעה סבלנותו והארכות שניתנו לתביעה וליחידה החוקרת, לא נוצלו באופן מיטבי. לפיכך, גורס עו"ד סעדה שההחלטות לגופן כולל החלטת השחרור בתנאים מגבילים, היו מוצדקות וראויות.

סבורני, שהרציונל והנימוק המרכזי שבעטיו הוחלט על שחרור המשיבה אינו יכול לעמוד, ומשהשיקול הדומיננטי ביסוד ההחלטה, ולמעשה גם ביסוד החלטות קודמות, של כב' השופט א. דורון, אינו שיקול שמותר היה לשוקלו ולהביאו בחשבון, שוב לא תוכלנה החלטות אלה לעמוד על כן, אף אם ניתן היה להגיע לאותה תוצאה אופרטיבית, מנימוקים אחרים, שאינם פגומים ושהם ממין העניין.

אבהיר דברי לעיל.

כאשר המדינה מגישה בקשה להארכת מעצר חקירתית, לרבות בקשה המוגשת לפי הצהרת תובע, כמובן שבית המשפט רשאי לדחותה, או לקצר את תקופת המעצר ביחס למה שהתבקש, בין השאר בשל שיקולים שעניינם משך הזמן הנחוץ בעיני בית המשפט למיצוי החקירה, ולהשלמתה. מקום שבו סבור בית המשפט שהזמן שניתן למיצוי החקירה לא נוצל כראוי, ושניתן היה להגיש כתב אישום במועד קצר יותר, מוסמך הוא בנסיבות המתאימות, וככל שנמצאת חלופה סבירה למעצר, לדחות את בקשת המדינה ולהורות כמתבקש מנסיבות כאלה. אולם - זכותה של המשטרה לרבות גורמי התביעה המשטרתי להגיש בקשה להארכת מעצר, בין לצורכי המשך החקירה, ובין לשם ארכה להגשת כתב האישום על פי הצהרת תובע, מוגדרת ותחומה לפי סעיפי החוק הרלוונטיים. בית המשפט אינו רשאי למנוע הגשת בקשה שהחוק מאפשר הגשתה, על ידי קביעת הוראה מנדטורית שלפיה ככל שלא יוגש כתב האישום במועד מסויים, יראו המדינה כמוותרת על הגשתו. משמעות החלטה כזו היא שהמדינה אינה רשאית לנקוט בחלופה האחרת של בקשת הארכה, מכח הצהרת תובע על הכוונה להגיש כתב אישום. ממילא - אין לנקוט בגישה של סנקציה על הפרת הוראה כזו, בדרך של

דחיית בקשת מעצר, שאלמלא כן אפשר מאוד שהיתה נערת.

במובן זה, היה טעם לפגם בהחלטות כב' השופט א. דורון, שלכאורה זו היתה משמעותן, כמתואר לעיל. כאשר ההחלטה האחרונה, נשוא הערר, זו של כב' השופט עטר ייסדה עצמה על התנהלות שנתפסה כלקויה בשל אי קיום ההחלטות הקודמות הללו, ממילא, גם בהחלטה זו, יש פגם. כאשר החלטת השחרור לא התבססה על השיקולים הרלוונטיים והלגיטימיים בכגון דא, אלא במפורש על ההתנהלות של גופי המדינה, באי קיום ההחלטות על הגשת כתב האישום, ויתר על כן - כשבמישור אותם שיקולים רלוונטיים ולגיטימיים בית המשפט מציין, שכשלעצמם, אין בהם להביא לשחרור המשיבה, אין זאת, כי אם מדובר על הנמקה להחלטת השחרור אשר אינה יכולה לעמוד.

כאמור, וכדי לתמצת, בית המשפט הדן בבקשת הארכת מעצר, סוברני להחליט כטוב בעיניו במסגרת איזון השיקולים הצריכים להחלטה מסוג זה. אין בית המשפט יכול לייסד החלטתו בבקשה כזו על נימוק הנשען על שיקול שאינו לגיטימי בבקשה מסוג זה. לכל היותר, ניתן להמליץ או להביע הערכה כזו או אחרת של בית המשפט. כאשר ניתנת הוראה להגשת כתב אישום במועד מסויים, בניסוח מנדטורי ולכאורה מחייב, ותוך אינן זכותה של המדינה להגיש בקשת המשך, כמעוגן בחוק, הרי, הפרת אותה הוראה לא יכולה להיות סיבה לסרב לבקשת ההארכה.

משום כך - דין הערר להתקבל, אף בלי להיזקק לשאלה, שבעצם התייתר הדיון בה, והנוגעת לנסיבותיה הספציפיות של המשיבה דכאן, ולשאלה אם ניתן לשחררה, בכל זאת, בתנאים מגבילים, כאלה ואחרים, בהינתן נימוקי בקשות המדינה וטיעוני ההגנה מנגד. יש להניח שעניינים אלה יבוררו בבית משפט השלום אם וכאשר כתב האישום, שהכנתו הושלמה, יוגש בשעות הקרובות לבית המשפט.

משמבוטלת החלטת בית משפט השלום על שחרור המשיבה, מוארך מעצרה, לפי בקשת העוררת ומכח נימוקי הצהרת התובע שהוגשו בשעתו, וזאת עד היום, 9.12.14, שעה 15.30, על מנת לאפשר הגשת כתב האישום והבקשה הנלווית.

לידיעת מזכירות בית משפט השלום, הדיון כאן הסתיים בשעה 13.15, על כן מבוקש שכתב האישום, ככל שיוגש בשעה הקרובה, יקובל, הגם לוח הזמנים הקבוע בנהלים להגשת כתבי אישום, בנוהל הרגיל.

ניתנה והודעה היום י"ז כסלו תשע"ה, 09/12/2014 במעמד הנוכחים.

אריאל ואגו, שופט